

Od redakcji

Tegoroczny numer „Rocznika Prasoznawczego”, który oddajemy do rąk Czytelników, zawiera kilka materiałów poświęconych prasie jako medium masowemu. Mają one wymiar współczesny i są zarazem spojrzeniem na społeczne funkcje prasy w aspekcie historycznym. Uważamy bowiem, że trudno analizować aktualne przemiany systemu medialnego bez pogłębionej refleksji nad tym, co jeszcze niedawno stanowiło o jego istocie. „Rocznik Prasoznawczy” w założeniu ma pomóc w kształceniu dziennikarzy, wskazywać, iż dziennikarstwo, niezależnie od dominujących nośników informacji, jest przede wszystkim służbą społeczną, a refleksja nad społecznymi aspektami funkcjonowania mediów masowych jest podstawowym zadaniem medioznawstwa.

Dział rozpraw i artykułów, podobnie jak w poprzednim numerze, otwiera publikacja Zofii Sokół. Tym razem ta niestrudzona badaczka prasy kobiecej w Polsce przybliży nam początki prasy tego typu na Śląsku. Jest to nie tylko krajobraz prasy kobiecej w tym regionie, ale także refleksja nad społecznymi aspektami działań tego typu wydawnictw w dobie odradzania się tożsamości polskiej na Śląsku. Ta bardzo dobrze udokumentowana praca może być interesująca nie tylko dla historyków prasy.

Opracowanie Agnieszki Grzesiok-Horosz omawia prawo prasy do informacji w świetle ustawy o dostępie do informacji publicznej. Charakteryzuje podmioty i procedury z tym związane. To materiał ważny, gdyż nie jest to problematyka podejmowana często przez medioznawców. Autorka koncentruje się na stanie doktryny z pewnymi odniesieniami do praktyki dziennikarskiej.

Krzysztof Wasilewski prezentuje interesującą analizę ilościowo-jakościową problematyki lokalno-regionalnej w prasie centralnej poprzez charakterystykę materiałów w najważniejszych dziennikach ogólnopolskich w ostatniej dekadzie PRL. Stosując metodę analizy zawartości, konstruuje obraz prowincji w perspektywie centralnej prasy.

Artykuł Lilianny i Mirosława Lakomych jest próbą przedstawienia nowego zjawiska funkcjonującego w mediach masowych, a związanego z nowymi formami pozyskiwania i utrzymania odbiorców. Związane jest to z konkursami organizowanymi przez media, a możliwymi dzięki technologii sms-ów. Autorzy nazywają to zjawisko hazardyzacją mediów i rozważają skutki takich praktyk redakcyjnych.

Artykuł Damiana Guzka przedstawia i charakteryzuje wybrane czynniki rzetelności dziennikarskiej, porównując zawód dziennikarski w Polsce i Hiszpanii. Dokonuje tego poprzez analizę obrazu Unii Europejskiej i jej członków w mediach masowych w obu krajach. Wskazuje na różnice wynikające zarówno ze specyfiki systemu medialnego, jak i kultury zawodowej.

W części poświęconej materiałom i komunikatom tym razem mamy dwie publikacje. Pierwsza z nich autorstwa Patrycji Szostok i Roberta Rajczyka jest raportem z badań empirycznych nad polityką informacyjną oraz działaniami public relations realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego w Polsce. Materiał dotyczy województwa śląskiego i jest częścią szerszych badań ogólnopolskich realizowanych przez autorów publikacji.

Jest on wart uwagi Czytelników ze względu na aktualność problematyki, ale także z powodu obszerności materiału empirycznego zrealizowanego na próbie wyczerpującej badanych jednostek samorządu terytorialnego.

Publikacja Jacka Bombera to studium medioznawczo-historyczne ukazujące historię „Dziennika Zachodniego” na tle zmian rynku prasowego na Górnym Śląsku. Autor koncentruje się na analizie zmian własnościowych tego tytułu po 1990 roku. Materiał jest niewątpliwie bogatym źródłem danych ilościowych dotyczących tej największej gazety regionalnej w Polsce.

Warte uwagi Czytelników w numerze są także sprawozdania z konferencji krajowych i zagranicznych, dają bowiem pogląd na aktywność i kierunki zainteresowań badaczy mediów masowych. Warte przejrzienia są także recenzje książek medioznawczych dotyczących funkcjonowania systemu medialnego w Polsce i na świecie, a także stanu badań nad komunikacją medialną w naszym kraju.

Na koniec chciałbym się podzielić z Czytelnikami smutną wiadomością o śmierci Henryka Siwka z Ośrodka Badań Prasoznawczych w Krakowie. Można Go zaliczyć do twórców i najwybitniejszych przedstawicieli metodologii badań odbioru mediów masowych w Polsce. Nie znam polskiego medioznawcy, którego wiedzę i doświadczenie w tym zakresie można porównać z dorobkiem Henryka Siwka. Jest to niewątpliwie duża strata dla naszego środowiska badaczy mediów masowych.